

FORMULARUL TIPIZAT AL DOCUMENTULUI DE ANALIZĂ A IMPACTULUI

Titlul analizei impactului	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>Inițiativa "Dezvoltarea afacerilor la distanță în Republica Moldova /Contactless Business in Moldova"</i>)
Data:	20.12.2022
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Economiei, cu suportul Consiliului Economic și a proiectului FTA/USAID
Subdiviziunea:	Direcția politici în domeniul tehnologiei informației și economiei digitale
Persoana responsabilă și datele de contact:	Andrei Cușcă, șef Direcție tel: 022 250557, andrei.cusca@me.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
<i>a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate</i>	
<p>Costurile nejustificate și inutile pentru antreprenori, urmare a lipsei reglementărilor care ar permite inițierea și administrarea afacerilor la distanță, prin utilizarea instrumentelor digitale, facilitarea accesului la serviciile digitale pentru antreprenori, investitorii străini și diasporă. De asemenea, barierele pentru angajarea la distanță a personalului calificat, regimul fiscal și de protecție a angajatului la distanță este neclarificat.</p>	
<i>b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate</i>	
<p>Pandemia Covid-19, crizele regionale, munca la distanță, dar și competiția globală pentru resurse umane calificate, au impus statele lumii, inclusiv Republica Moldova, să efectueze o revizuire a proceselor și activităților tradiționale, în scopul simplificării interacțiunii fizice între antreprenori și autorități, înlocuirea acestora cu instrumente digitale, cum ar fi utilizarea serviciilor digitale publice, a semnăturilor electronice, mijloacelor de comunicare electronică, facilitarea interacțiunii la distanță cu băncile, notarii publici, organele de control, etc. Procesul dat este denumit generic digitalizarea economiei.</p> <p>Pentru Republica Moldova necesitatea intensificării activităților în acest sens au fost amplificate de războiul din Ucraina, întreruperea lanțurilor de aprovizionare și războiul energetic, care are un impact dramatic asupra companiilor, impunându-le să identifice căi de reducere a costurilor, administrare la distanță a afacerilor, angajare la distanță, etc. Din altă perspectivă – țara noastră are un număr considerabil de cetățeni plecați peste hotare, iar crearea unor noi oportunități economice pentru ei în țara de origine este și o obligație.</p> <p>Autoritățile Republicii Moldova au întreprins un șir de măsuri în digitalizarea interacțiunii G2B (guvern către antreprenoriat) și drept urmare a fost aprobată o serie de acte normative care permit și, respectiv, vor permite (îndată ce acestea vor intra în vigoare sau imediat după implementarea</p>	

soluțiilor tehnice relevante) să digitalizeze mai multe procese care, momentan, pot fi implementate doar cu prezență fizică sau în baza unor documente pe suport de hârtie. Se cer menționate: Legea nr.175/2022 pentru modificarea unor acte normative (Pachetul Digitalizare 1.0), Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere (care va intra în vigoare în ianuarie 2023), Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice (care va intra în vigoare în februarie 2023), proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 308/2018 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (la care se propun a fi completate modalitatea identificării persoanei fizice prin utilizarea mijloacelor electronice în scopul tranzacțiilor financiare), Hotărârea Guvernului nr. 375/2020 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice” (MPower) și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice, proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la serviciul guvernamental de identitate și semnătura electronică mobilă (MobiSign), Hotărârii Guvernului cu privire la Conceptul Sistemul Informațional ”Registrul de Stat al Unităților de Drept” și altele.

Actele normative enunțate vor contribui la digitalizarea a diferite procese tradiționale, cum ar fi identificarea unei persoane fizice, inițierea afacerii la distanță, încheierea contractelor, inclusiv și a contractelor de muncă, prin utilizarea mijloacelor electronice și a semnăturii electronice, asigurarea interacțiunii între autoritățile publice / organizațiile private și persoane fizice / juridice fără prezența fizică și/sau necesitatea prezentării documentelor / actelor pe suport de hârtie și altele.

Totodată, în urma analizei efectuate a pieței, precum și a situației în regiune, care a generat migrația masivă a populației, au fost identificate o serie de curențe în ceea ce privește posibilitățile de implicare a cetățenilor străini în activitatea antreprenorială pe teritoriul Republicii Moldova, precum și angajarea lucrătorilor străini la angajatori - companii din Republica Moldova, fără a fi necesară obținerea și depunerea diferitor documente.

În urma examinării practicilor actuale și a prevederilor cadrului legislativ, se constată mai multe aspecte fundamentale în privința circulației documentelor în format electronic:

- Cu toate că de mai mulți ani în Republica Moldova este reglementat documentul electronic și semnătura electronică, fiind acestea echivalate cu documentul pe hârtie și semnătura olografă, în prezent trebuie să constatăm că documentul electronic este utilizat foarte puțin. Continuă să persiste practici în care autoritățile și notarii publici nu acceptă documente electronice, nu operează cu dosare electronice și nu emit documente și acte în format de documente electronice, cu toate că un număr suficient de cetățeni dețin semnături electronice și mijloace de comunicare electronică corespunzătoare. Dezvoltarea tehnologică în prezent permite în mod destul de accesibil, nu doar utilizarea pe larg a documentelor electronice, dar și înțâietatea acestora în raport cu cele pe hârtie.
- Întregul flux de documente în raport cu notarii se efectuează încă exclusiv pe purtător de hârtie. Cu toate că legislația impune forma autentică pentru foarte multe acte importante, nu doar pentru desfășurarea activității economice, dar și pentru viața socială, în lipsa digitalizării nu este posibil de a beneficia de servicii notariale fără prezența fizică în fața notarului. În comparație, România încă din anul 2004 a instituit prin lege actul notarial electronic, în prezent Estonia are implementat și funcțional nu doar notariatul electronic dar și interacțiunea la distanță cu notarii, dar și multe alate state din regiune fac progrese rapide în acest sens.
- Un alt aspect important în contextul restricțiilor de circulație și de interacțiuni fizice ține de reprezentare și posibilitatea acordării împuternicirilor de reprezentare și procurilor. La data de 24 noiembrie 2020, a fost lansat Sistemul informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice” (MPower) de către Agenția pentru Guvernare Electronică. Prin intermediul acestui serviciu, cetățenii, mediul de afaceri și autoritățile publice au obținut posibilitatea să acorde împuterniciri de reprezentare, într-un mod complet autonom și gratuit, unor persoane ce vor acționa în numele lor pentru obținerea unui serviciu public și, în perspectivă, chiar și a unui serviciu privat. Pornind de la faptul că

soluția tehnică a MPower deja există și este funcțională, considerăm că se impune stabilirea și la nivelul unor legi speciale a normelor privind exploatarea posibilităților acesteia.

1. La etapa de față lipsesc posibilitățile reale de integrare “digitală” a diasporei și a investitorilor străini în viața economică a Republicii Moldova.

În lumina ultimelor modificări legislative, a devenit cu adevărat posibilă încheierea contractelor civile, solicitarea actelor permissive/administrative și, în general, colaborarea între business și autoritățile statului prin intermediul mijloacelor electronice și cu utilizarea documentelor electronice semnate cu semnătură electronică avansată calificată. Totodată, de aceste instrumente nu pot beneficia cetățenii străini în relația cu autoritățile statului, dacă nu dețin un IDNP moldovenesc necesar obținerii semnăturilor electronice avansate calificate.

La moment, IDNP-ul poate fi obținut de către un cetățean străin doar prin traversarea fizică a frontierei de stat a Republicii Moldova (atunci când un astfel de IDNP i se atribuie străinului automat în momentul introducerii datelor respective de către organele Poliției de Frontieră în Sistemul informațional integrat “Registrul de stat al populației”) sau prin adresarea la Biroul de Migrație și Azil cu o solicitare privind eliberarea unei adeverințe de atribuire a IDNP. Cu toate acestea, nici aceste modalități nu sunt prevăzute expres de lege, reprezentând la moment doar o cutumă/modalitatea de interpretare/aplicare a prevederilor legale, nefiind cunoscută publicului larg.

Astfel, se propun o serie de modificări în actele normative în vigoare, prin specificarea expresă a modalităților de identificare inițială a străinilor și introducerea unor modalități noi care nu necesită prezența/vizită fizică a străinului pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv prin vizita la oficiile consulare și utilizarea Serviciului guvernamental de identitate și semnătura electronică mobilă, aprobată în anul 2022. Adicional s-au introdus prevederile ce permit solicitarea atribuirii IDNP de către oficiile consulare, dar totuși, raza de acoperire a consulatelor RM peste hotare este modestă.

Se consideră că, îndată ce străinul va avea posibilitatea să obțină IDNP-ul moldovenesc prin orice modalitate permisă prin lege, acesta, fiind identificat la modul corespunzător, va avea posibilitatea să obțină semnătura electronică avansată calificată și, respectiv, să beneficieze de toate drepturile / oportunitățile în relația cu autoritățile statului, pentru inițierea și administrarea unei afaceri pe teritoriul Republicii Moldova, acestea fiind disponibile la moment doar pentru cetățenii Republicii Moldova care dețin o astfel de semnătura sau se află fizic în țară.

2. Un alt aspect ce necesită a fi remarcat, este faptul că la etapa de față lipsesc posibilitățile lansării afacerii/solicitării actelor administrative direct de către străinii din cauza barierelor lingvistice.

Prezumând că un străin va putea obține o semnătura electronică avansată calificată, fără prezența fizică la prestatorii de servicii respectivi, acesta oricum nu va putea semna/depune actele la autoritățile statului din motive necunoașterii, în marea majoritatea cazurilor, a limbii române sau, eventual a limbii ruse. Astfel, se propune introducerea modificărilor în legislația privind promovarea investițiilor străine în Republica Moldova prin introducerea obligației pentru prestatorii serviciilor publice să-și traducă modele de cereri/regulamente/instrucțiuni în limba engleză, precum și să accepte spre procesare astfel de cereri depuse în limbă engleză.

3. De asemenea, în RM nu e posibil de angajat unui lucrător străin fără obținerea dreptului de ședere în scop de muncă sau a permisului de ședere în scop de muncă, chiar și dacă această persoană va activa la distanță și va crea plus valoare în compania din țara noastră.

La moment, cu unele excepții prevăzute de lege, nu este posibilă angajarea unui salariat străin fără ca acesta să dețină dreptul de ședere în scop de muncă sau a permisului de ședere în scop de muncă. Acest lucru înseamnă că, chiar dacă în privința salariaților din Republica Moldova este posibilă încheierea contractelor de muncă cu utilizarea semnăturii electronice avansate calificate și, respectiv, aplicarea muncii la distanță, o abordare similară nu poate fi aplicată salariaților străini ce se angajează în companii moldovenești.

Astfel, se propune introducerea unei excepții din regulă generală prin care un candidat la angajare străin, care a trecut procesul de identificare prin utilizarea mijloacelor electronice, are un IDNP moldovenesc și o semnătura electronică avansată calificată, poate fi angajat de o companie moldovenească, fără a fi necesară documentarea acestuia prin obținerea unui drept de ședere în scop de muncă sau a unui permis de muncă, dar cu respectarea unor condiții menite să protejeze statul moldav de la angajarea unor persoane dubioase sau în detrimentul candidaților la angajare din rândul cetățenilor RM.

În aceeași ordine de idei, atât timp cât străinul respectiv nu va fi prezent pe teritoriul Republicii Moldova și, respectiv, nu va beneficia de serviciile medicale și sociale locale, se propune introducerea exceptării de la obligația de plată a contribuțiilor de asigurări sociale și medicale în privința acestei categorii de angajați. Astfel, persoanele respective se vor asigura social și medical, și respectiv vor beneficia de prestații sociale și medicale în țara sa de rezidență.

4. Lipsește posibilitatea solicitării dreptului de ședere în scop de muncă și a permisului de ședere prin utilizarea mijloacelor electronice.

La moment nu există posibilitatea solicitării obținerii dreptului de ședere în scop de muncă și/sau a permisului de ședere prin utilizarea mijloacelor electronice și, respectiv, fără prezența fizică a solicitantului la Biroul de Migrație și Azil. Se propune introducerea modificărilor relevante prin care solicitanții/beneficiarii unor astfel de documente vor avea posibilitate să le solicite fără prezența fizică.

5. La fel, nu este posibil ca cetățenii și reprezentanții legali ai persoanelor juridice înregistrate în Republica Moldova să beneficieze de servicii notariale la distanță, în format digital și se atestă o insuficiență a bazei legale pentru implementarea serviciilor notariale digitale.

În urma examinării practicilor actuale și a prevederilor cadrului legislativ se constată mai multe aspecte fundamentale în privința circulației documentelor în format electronic:

- Cu toate că de mai mulți ani în Moldova este reglementat documentul electronic și semnătura electronică, fiind acestea echivalente cu documentul pe hârtie și semnătura olografă, în prezent trebuie să constatăm că documentul electronic este utilizat foarte puțin. Continuă să persiste practici în care autoritățile și notarii nu acceptă documente electronice, nu operează cu dosare electronice și nu emit documente și acte în format de documente electronice, cu toate că un număr suficient dețin semnături electronice și mijloace de comunicare electronică corespunzătoare. Dezvoltarea tehnologică în prezent permite în mod destul de accesibil nu doar utilizarea pe larg a documentelor electronice dar și întâietatea acestora în raport cu cele pe hârtie.
- Întregul flux de documente în raport cu notarii se efectuează în prezent exclusiv pe purtător de hârtie. Cu toate că legislația impune forma autentică pentru foarte multe acte importante nu doar pentru desfășurarea activității economice dar și pentru viața socială, în lipsa digitalizării nu este posibil de a beneficia de servicii notariale fără prezența fizică în fața notarului. În comparație, România încă din anul 2004 a instituit prin lege actul notarial electronic, în prezent Estonia are implementat și funcțional nu doar notariatul electronic dar și interacțiunea la distanță cu notarii.
- Un alt aspect important în contextul restricțiilor de circulație și de interacțiuni fizice ține de reprezentare și posibilitatea acordării împuternicirilor de reprezentare și procurilor. La data de 24 noiembrie 2020, a fost lansat Sistemul informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice” (MPower) de către Agenția pentru Guvernare Electronică. Prin intermediul acestui serviciu, cetățenii, mediul de afaceri și autoritățile publice au obținut posibilitatea să acorde împuterniciri de reprezentare, într-un mod complet autonom și gratuit, unor persoane ce vor acționa în numele lor pentru obținerea unui serviciu public și, în perspectivă, chiar și a unui serviciu privat. Pornind de la faptul că

soluția tehnică a MPower deja există și este funcțională, considerăm că se impune stabilirea și la nivelul unor legi speciale a normelor privind exploatarea posibilităților acesteia.

Astfel prin amplificarea utilizării mijloacelor electronice de comunicare, semnăturii electronice și documentului electronic, pot fi simplificate și accelerate o serie de interacțiuni. Proiectul are obiectivul de revizuire a modului de reglementare a proceselor de interacțiune existente în special între notari și beneficiarii de servicii notariale, cu dezvoltarea posibilităților de interacțiune la distanță și, corespunzător, valorificarea la maximum a rezultatelor actuale ale dezvoltării tehnologice.

6. Legislația privind sănătatea și securitate în muncă necesită a fi ajustată la realități noi.

Deși legislația Republicii Moldova permite prestarea muncii la distanță, fără prezența fizică a salariatului, legislația specifică care reglementează sănătatea și securitatea salariaților, precum și obligațiile specifice ale angajatorilor nu a fost ajustată pentru a clarifica particularitățile acestei modalități de angajare. Se propune introducerea unor modificări în legislația respectivă care, în opinia autorilor, vor acorda părților un anumit grad de flexibilitate în stabilirea drepturilor și obligațiilor relevante.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Evoluția naturală a tehnologiilor digitale la nivel global și schimbarea comportamentului consumatorului/beneficiarului/antreprenorului pun presiune pe prestatorii de servicii publice de diferit gen să-și digitalizeze procesele, să asigure interacțiunea la distanță, precum și să admită angajarea la distanță a personalului, prestarea de mărfuri și servicii, etc.

Impactul pandemiei Covid-19, urmat de impactul dezastruos al războiului în regiune a generat un flux masiv de personal, în majoritatea cazurilor de înaltă calificare. Personalul în cauză, după relocare în altă țară, reprezintă un activ major pentru orice economie, iar barierele existente administrative nu-i permit Republicii Moldova să efectueze angajarea acestuia și, respectiv, să beneficieze de serviciile lor.

Suplimentar, se atestă eforturile similare de îmbunătățiri ale legislației și de către alte state în regiune. Astfel, pe parcursul anului 2022 o serie de state membre CSI au aprobat pachete legislative intitulate “e-relocare”, “rezidența la distanță” care permit angajarea persoanelor străine fără prezența fizică a acestora pe teritoriul acestor state și/sau fără a fi necesară obținerea unor acte permissive/autorizații. Republica Moldova riscă să rămână în urmă tuturor statelor din regiune dacă proiectul propus nu va fi aprobat în timpi utili.

În ceea ce ține de domeniul sănătății și securității în muncă, deși, la moment nu sunt cunoscute cazuri de accidente de muncă în rândul lucrătorilor care prestează muncă la distanță, acest lucru nu înseamnă că astfel de cazuri nu pot avea loc, poate mai degrabă nu există o evidență în acest sens deoarece munca la distanță nu are nici bază legală suficientă, nici răspândire în RM. Indiferent de faptul că, la moment, cuantificarea acestei probleme specifice nu este pe deplin posibilă, modificările respective vin să elimine orice riscuri posibile ce pot apărea în viitor, astfel asigurând previzibilitatea prevederilor legale pentru participanții raporturilor de muncă.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Fără intervenția propusă de autori, nici una din problemele descrise la pct. b) de mai sus, nu va putea fi soluționată, iar în timp, discrepanțele vor crește. Inovația tehnologică este principalul ingredient ce asigură creșterea economică la nivel global, în proporție de peste 70%, conform estimărilor OECD.

Problema se va agrava în timp, dacă nu vor fi întreprinse la timp măsuri de modernizare a serviciilor publice și a interacțiuni cu alți prestatori de servicii, lucru ce va duce la pierderea

competitivității Republicii Moldova în atragerea investițiilor și a companiilor locale în atragerea și menținerea forței de muncă calificate, a costurilor produselor și serviciilor locale, etc.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

După cum s-a relatat mai sus, propunerile de remediere a carențelor vizează următoarele legi:

1. Legea securității și sănătății în muncă nr. 186/2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 143-144, art. 587);
2. Legea cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător nr. 81/2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 64-66, art. 344);
3. Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova nr. 200/2010 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179-181 art. 610);
4. Legea cu privire la taxele consulare nr. 242/2010 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 231-234 art. 732);
5. Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr.489/1999 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1-4, art. 2);
6. Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585/1998 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38/39, art. 280);
7. Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18–19, art. 57)
8. Codul Civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002
9. Codul de Procedură Civilă nr.225/2003
10. Legea nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor
11. Legea nr.246/2018 privind procedura notarială

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

În cadrul lansării publice a discuțiilor privind Inițiativa Contactless Business pe platforma Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru de către Viceprim-ministrul pentru digitalizare și de către Ministrul Economiei, pe 22 noiembrie 2022, a fost prezentat obiectivul de bază - facilitarea afacerilor la distanță în RM, fără interacțiune directă cu autoritățile.

Eforturile RM la capitolul digitalizare, în special a serviciilor publice pentru business trebuie să culmineze cu posibilitatea de a dezvolta o afacere în țara noastră fără interacțiune directă cu autoritățile – exclusiv prin mijloace electronice. Astfel, inițiativa dată a fost concepută pentru a scana și a acoperi golurile existente, odată ce mai multe servicii esențiale pentru business nu sunt digitalizate "cap-coadă", gradul lor de adopție e mai coborât decât ar trebui, iar promovarea lor printre beneficiarii finali nu a fost pusă bine la punct. Anume din aceste cauze, aceste investiții nu aduc încă impactul economic scontat.

Obiectivele acestui proiect sunt: facilitarea administrării online a unei afaceri, crearea posibilităților pentru diaspora și investitorii străini să deschidă on-line și să administreze la distanță

afaceri în RM, îmbunătățirea mediului de afaceri, reducerea birocrăției, reducerea costurilor pentru antreprenori și pentru stat, atragerea de noi investiții și crearea de noi locuri de muncă.

3. Identificarea opțiunilor

a) *Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție*

Opțiunea ”de a nu face nimic” înseamnă înghețarea în timp a modului de administrare a afacerilor și interacțiunii cu autoritățile din Republica Moldova, negarea evoluției tehnologice și pierderea competitivității țării noastre și a legăturii cu diaspora de peste hotare. Suplimentar, opțiunea ”de a nu face nimic” înseamnă că potențiali investitori care intenționează să lanseze/administreze o afacere în Republica Moldova în continuare vor fi nevoiți să o facă doar fiind prezenți fizic, iar în condițiile în care o altă în regiune îi va oferi o posibilitate să o facă total online, evident vor alege acea țară.

În plus, opțiunea ”de a nu face nimic” înseamnă că Republica Moldova în continuare va pierde personalul calitativ care, deși dorește să fie angajat de către angajatorii moldovenești, nu intenționează să vină în țara, neavând acest drept din cauza constrângerilor administrative existente.

Opțiunea ”de a nu face” nimic mai înseamnă că în eventualitatea nefericită a survenirii unui accident de muncă, în lipsa clarificărilor legislative propuse, părțile la un raport de muncă se pot afla într-o zonă juridică mai puțin reglementată ce poate genera dispute și procesele de judecată.

Mai detaliat, aceste aspecte au fost expuse la capitolul definirea problemei.

b) *Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea inovațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate*

Intervențiile legislative propuse prin prezentul proiect de lege vin să înlăture constrângerile identificate la acest moment pentru inițierea și dezvoltarea unei afaceri în Republica Moldova la distanță - fără contact fizic direct cu autoritățile și prin instrumente digitale. Acestea se împart convențional în două blocuri: primul adresează preponderent latura tehnologică, iar cel de-al doilea desfășurarea activității economice și munca la distanță.

În blocul preponderent tehnologic, sunt vizate:

1. Procedura de acordare a IDNP investitorilor străini (element inevitabil pentru înregistrarea și administrarea afacerilor la distanță).
2. Asigurarea aplicării eKYC și MobiSign pentru diaspora și investitorii străini.
3. Asigurarea notarizării digitale opționale pentru antreprenori/investitorii locali și de peste hotare, precum și pentru diaspora moldovenească.
4. Instituirea regimului juridic al actului notarial electronic și particularitățile activității notariale electronice, locul actului notarial electronic în actele emise de notar, cerințe pentru actul electronic, modul de întocmire, semnare, înregistrare și arhivare
5. Asigurarea obligatorie a versiunii engleze a formularelor și serviciilor publice pentru business (formulare, documente de constituire, acte permissive, interacțiune cu ASP, etc.).

În al doilea bloc de amendamente, ce vizează desfășurarea activității economice și munca la distanță, sunt:

1. Legalizarea muncii la distanță, clarificarea regimurilor salariului, taxelor, inclusiv TVA, precum și a contribuțiilor sociale (CNAS, CNAM). Modificările propuse concretizează faptul, că străini

care se vor încadra în activitatea de muncă în companiile din Moldova, fără a deveni rezidenți fiscali, vor fi scutiți de obligația contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare medicală obligatorie pentru străini.

2. Posibilitatea de angajare la distanță în aceste companii a cetățenilor străini, fără permis de ședere în RM, clarificarea aspectelor procedurale de interacțiune între străini și autoritățile competente care eliberează diferite permise pentru străini, în scopul implementării posibilității depunerii actelor în adresa acestora în formatul electronic semnate prin semnătura electronică emisă în condițiile legii.

3. Clarificarea regimului securității muncii, a certificatelor medicale și a riscurilor la locul de muncă

4. Preluarea bunelor practici aplicate pentru Moldova IT visa în toate sectoarele economiei (valabil la momentul de față doar pentru rezidenții IT Park)

5. Aplicarea online și în prealabil pentru permisul de muncă în RM.

Prin modificări la Codul Civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, se propune utilizarea pe larg a procurii în formă de împuterniciri semnate cu semnătură electronică avansată calificată și introduse în Registrul unic a împuternicirilor (MPower), echivalându-le cu o serie de procuri autentificate. În special procuri pentru reprezentare în fața autorităților administrației publice centrale sau locale, instituțiilor publice și instituțiilor financiare.

Prin modificarea propusă la Codul de Procedură Civilă nr.225/2003 se urmărește eliminarea unei cerințe inutile și ambigue, de a prezenta complementar „dovada semnăturii electronice”, și facilitarea transmiterii cererilor și altor documente către instanță în formă de document electronic.

Prin modificările la Legea nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor și Legea nr.246/2018 privind procedura notarială se propune în primul rând:

- Instituirea regimului juridic al actului notarial electronic și particularitățile activității notariale electronice, locul actului notarial electronic în actele emise de notar, cerințe pentru actul electronic, modul de întocmire, semnare, înregistrare și arhivare.
- Cerințele pentru autorizarea și înregistrarea notarilor care vor desfășura activitatea notarială electronică, modul de înregistrare și obligațiile pe care trebuie să le îndeplinească notarii care intenționează să desfășoare activitate notarială electronică;
- Reguli de procedură și cerințe pentru comunicarea la distanță între notari și semnatarii de acte notariale prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare, cu scopul de a stabili identitatea și capacitatea persoanelor, citi actul notarial și stabili consimțământul fără interacțiunea fizică între părți și notar;
- O serie de ajustări tehnice pe parcursul Legii nr.246/2018 care ar admite circulația documentelor electronice de rând cu documentele pe suport de hârtie în procedura și activitatea notarială.

La proiectarea reglementărilor pentru activitatea notarială electronică s-a ținut cont de reglementările României, Rusiei, Georgiei și în special experiența Estoniei. Prin modificările în cauză se urmărește posibilitatea interacțiunii cu notari la distanță și prestării serviciilor notariale fără necesitatea interacțiunii fizice. În același timp, schimbarea modului de interacțiune cu notarii și între părțile actului notarial va duce în mare parte și la schimbarea modului de organizare și activitate a notarilor, va eficientiza procesele și va scurta mult din timpul alocat de comunitatea de afaceri și cetățeni pentru interacțiunea cu notari.

Legea securității și sănătății în muncă al Republicii Moldova nr. 186/2008

Se propune ajustarea legii de bază din domeniul securității și sănătății în muncă în sensul reglementării specificului muncii la distanță, exceptând unele cerințe și explicând altele în sensul aplicabilității acestora pentru muncă la distanță.

Legea cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător nr. 81/2004

Se propune introducerea obligației pentru unii prestatori de servicii publice pentru asigurarea disponibilității paginilor sale web, informațiilor, datelor și a cererilor publicate acolo în limba engleză, precum și obligația de acceptare a acestor documente în limba engleză cu condiția respectării formei și a conținutului acestora.

Suplimentar, se propune clarificarea regimului de utilizare a Sistemului informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (MPower)” de către cetățeni străini în scopul asigurării interacțiunii între aceștia și autoritățile statului / instituții private.

Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova nr. 200/2010

Se propune o serie de intervenții necesare implementării posibilității de angajare a cetățenilor străini fără a fi necesară obținerea dreptului de ședere în scop de muncă și a permisului de ședere în scop de muncă. Se propune că această modalitate să fie disponibilă străinilor care au trecut procesul de identificare la distanță (prin utilizarea modalităților noi propuse) și cu condiția respectării unor cerințe specifice prevăzute de proiectul de lege.

Adițional se propune clarificarea aspectelor procedurale de interacțiune între străini și autoritățile competente care eliberează diferite permise pentru străini, în scopul implementării posibilității depunerii actelor în adresa acesteia în formatul electronic semnate prin semnătura electronică emisă în condițiile legii.

Legea cu privire la taxele consulare nr. 242/2010

Se propune instituirea unei taxe consulare noi legate de identificarea străinului efectuată în cadrul ambasadelor și a oficiilor consulare ale Republicii Moldova de peste hotare.

Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr.489/1999 și Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585/1998

Se propune introducerea modificărilor ce prevede concretizarea faptului că străini care se vor încadra în activitatea de muncă conform procedurii propuse prin proiect vor fi scutiți de obligația contribuțiilor de asigurări sociale de stat și a primelor de asigurare medicală pentru străinii.

Sistemul de asigurări sociale și medicale presupune existența atât a contribuțiilor, cât și a prestațiilor sociale și medicale. Astfel având în vedere că proiectul de lege se referă la străini, nerezidenți fiscali, ce nu se vor afla pe durata prestării muncii pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 183 de zile pe parcursul anului fiscal, respectiv nu vor beneficia de sistemul prestațiilor de asigurări sociale și medicale în Republica Moldova, aceștia urmează a fi excluși din categoria de subiecți ai impunerii. Asigurarea socială și medicală în cazul dat urmează a fi realizată în statul de rezidență a acestora, în caz contrar vom fi în prezența unei duble impuneri.

Astfel în lipsa excepției, pe lângă faptul că salariatul străin va suporta o dublă impunere în partea ce ține de asigurarea medicală (fără a avea posibilitatea de a beneficia de beneficiile acesteia), angajatorul va înregistra costuri suplimentare în legătură cu achitarea forței de muncă în partea ce ține de achitarea contribuțiilor sociale în mărime de 18%. În cazul dat, activitatea de atragere a forței de muncă străină, cu activitatea la distanță, nu mai este rentabilă (pentru un salariu mediu lunar prognozat pe economie în 2023 de 11.700 lei, plățile suplimentare anuale ar constitui 37.908 lei (Prima - 9%, Contribuții - 18%).

Este de menționat că întreprinderile care se încadrează la categoriile de plătitori specificați la pct. 1.1 -1.6 din anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999 și cad sub sfera de reglementare a Legii nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător care, potrivit art. 20, stipulează că

întreprinderile cu investiții străine în conformitate cu legislația Republicii Moldova, pot transfera contribuții în fondul de asigurare socială doar pentru salariații străini care au manifestat dorința de a beneficia de asistență socială în Republica Moldova. Respectiv, este prevăzută o derogare de la prevederile Legii nr.489/1999 doar pentru întreprinderile care cad sub incidența Legii nr. 81/2004.

Concomitent, prin prisma art. 2 din Legea nr. 81/2004, care prevede că în cazul în care tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte diferă de cele ale legii citate se aplică prevederilor tratatelor internaționale, la calcularea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii urmează să se țină cont de Acordurile bilaterale în domeniul securității sociale încheiate între Guvernul Republicii Moldova și Guvernele altor state. Acordurile în domeniul securității sociale încheiate între Guvernul Republicii Moldova și Guvernele altor state prevăd egalitatea în tratament în aplicarea legislației și aceleași drepturi și obligații pentru cetățenii părților, inclusiv, că persoanele angajate pe teritoriul unei părți contractante sunt supuse legislației acestei părți. Astfel, pentru persoana străină angajată pe teritoriul Republicii Moldova, care este cetățean al unei țări cu care Republica Moldova are încheiat acord în domeniul securității sociale, la calcularea contribuțiilor de asigurări sociale se aplică prevederile legislației privind sistemul public de asigurări sociale.

Astfel, unul din principiile impunerii cu contribuții de asigurări sociale pentru străini este faptul ca aceștia să activeze pe teritoriul țării (excepție angajații întreprinderilor străine care indiferent de locul aflării, achită benevol), iar în cazul în care aceștia activează de la distanță din țara de rezidență, aceștia urmează să fie exceptați de la plata contribuțiilor sociale în țara unde își are reședința angajatorul.

Similar aceeași abordare se aplică și în cazul primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Este evident faptul că persoane are nevoie de prestații medicale în țara pe teritoriul căreia se află, respectiv își desfășoară activitatea.

În cazul lipsei excepției care se propune, atât CNAS cât și CNAM ar trebuie să țină evidența persoanelor respective în vederea asigurării realizării prestațiilor sociale și medicale, fapt ce complică sistemul de administrare socială și medicală.

La fel, aceeași abordare este și în cazul impozitării internaționale a salariilor. Astfel, conform principiilor internaționale salariile primite de un rezident al unui Stat Contractant în legătură cu munca salariată, vor fi impuse numai în acest Stat, cu excepția cazului, când munca salariată este exercitată în celălalt Stat Contractant. Dacă munca salariată este exercitată în acest mod, remunerațiile astfel primite pot fi impuse în acel celălalt Stat.

Astfel, impozitul pe venit poate fi perceput de țară unde angajatorul este rezident doar în cazul în care salariatul fizic desfășoară activitatea pe teritoriul țării respective (regula generală mai mult de 183 de zile).

Este de menționat că efectul pozitiv urmare excluderii barierelor în angajarea persoanelor străine, ce vor activa la domiciliu în țara de rezidență/domiciliu, constă în dezvoltarea afacerilor, schimbul și creșterea experiențelor în domeniul afacerilor și tehnologiilor inovatoare, menținerea valorii adăugate în Republica Moldova, creșterea încasărilor din impozitul pe venit (profit).

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Alternative pentru procesul de digitalizare a interacțiunii autorități - mediu de afaceri nu există, din câte arată practica statelor tehnologic avansate, iar Republica Moldova este și ea în majoritatea clasamentelor internaționale de specialitate printre primele 1/3 din state digital avansate. Există doar posibilitatea ca aceste modernizări să fie amânate, dar mediul de afaceri și competiția înaltă în Europa de Sud-est pentru investiții și forță de muncă calificată este acerbă - motive din care amânarea oferirii ca opțiune a interacțiunii la distanță cu autoritățile este contraproductivă. Similar, nu există opțiuni alternative lipsei de reglementare a specificului muncii la distanță prin prisma

securității și sănătății în muncă, i.e. domeniul dat fie nu este reglementat (ceea ce poate aduce anumite riscuri) fi este reglementat la modul corespunzător, astfel cum este propus în cadrul proiectului supus analizei.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efectele negative ale stării actuale de fapt sunt:

- utilizarea ineficientă a investițiilor publice în resursele informaționale de stat, platformele tehnologice și personal, atât timp cât aceste instrumente nu pot fi utilizate pe deplin
- costuri exagerate pentru comunitatea de afaceri determinate de necesitatea deplasării "la ghișeu" pentru diverse servicii publice de înregistrare și administrare a unei afaceri, precum și lipsa opțiunii de angajare la distanță a specialiștilor calificați, pentru activități temporare sau de calificare rară.

Din perspectiva relațiilor de muncă efectele negative ale stării actuale, deși nu pot cuantificate exact la moment, se pot genera în riscuri, dispute și neînțelegeri din lipsa reglementărilor specifice.

Efectele negative ale stării actuale și evoluția acestora în viitor spre agravare sunt descrise la compartimentul "Definirea problemei". Ca efecte negative ale stării actuale și evoluția acestora în viitor menționăm: îngreunarea activității mediului de afaceri în ceea ce ține de suportarea costurilor nejustificate și inutile în cadrul implementării unor obligații impuse prin reglementări. Și ca rezultat, scăderea competitivității produselor, scăderea veniturilor și în final încetarea activității. Efecte pozitive ale stării actuale nu au fost depistate.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Propunerile înaintate prin proiectul de față în privința identificării la distanță a cetățenilor moldoveni plecați peste hotare temporar sau permanent, precum și a cetățenilor străini ce vor să inițieze afaceri sau să se angajeze în câmpul muncii la distanță în companiile moldovenești va permite integrarea lor completă în spațiul digital al Republicii Moldova, le va oferi posibilitatea să interacționeze cu autoritățile și prestatorii de diverse servicii în baza semnăturii electronice avansate calificate și vor avea un impact substanțial în sporire accesibilității serviciilor publice prestate acestei categorii de beneficiari.

Soluțiile propuse prin proiect sunt opționale procedurilor existente la moment, fiind puse la dispoziție beneficiarilor dacă aceștia doresc acest lucru. Cu alte cuvinte, cetățenii RM sau străinul beneficiar al serviciilor publice în Moldova va avea în continuare dreptul să utilizeze procedurile existente la moment sau să facă uz de procesele propuse prin proiectul în cauză. Totodată, utilizarea soluțiilor în cauză îi va permite străinului să inițieze și/sau administreze afacerea sa la distanță, fără a fi necesară prezența acestuia fizică.

Propunerile înaintate prin proiectul de față în privința notariatului electronic, vin să stabilească modul utilizării mijloacelor electronice de comunicare, semnăturii electronice și documentului electronic, ce pot simplifica și accelera o serie de interacțiuni cu autoritățile și cu alte entități juridice din Republica Moldova. Proiectul de față are obiectivul de revizuire a modului de reglementare a proceselor de interacțiune existente, în special între notari și beneficiarii de servicii notariale, cu dezvoltarea posibilităților de interacțiune la distanță și, corespunzător, valorificarea la maximum a rezultatelor actuale ale dezvoltării tehnologice.

Soluțiile propuse în proiectul de lege sunt opționale și se pun la dispoziția părților dacă acestea doresc și au capacitatea de a le utiliza. Adică proiectul nu vine să impună cumva activitatea notarială electronică, rămâne la discreția notarilor, care dispun de cunoștințele, mijloacele necesare și de semnătură electronică să se înregistreze și să inițieze o astfel de activitate. La fel și formele electronice neautentice ale împuternicirilor/procurilor sunt opționale și pot fi utilizate dacă părțile binevoiesc. Din aceste considerente proiectul propus nu vine să impună unele cheltuieli suplimentare sau necesită cheltuieli din bugetul de stat pentru a fi pus în aplicare.

Proiectul va avea un impact benefic din perspectiva accelerării implementării documentului electronic și a mecanismelor de interacțiune la distanță, precum și facilitării modului de eliberare a procurilor în baza semnăturii electronice, în special luând în calcul că sistemul MPower deja este funcțional. Nu în ultimul rând, de posibilitatea interacțiunii la distanță cu notarii și obținerii serviciilor notariale electronice vor beneficia investitorii străini și persoanele care locuiesc în afara țării.

La proiectarea reglementărilor pentru activitatea notarială electronică s-a ținut cont de reglementările României, Rusiei, Georgiei și în special experiența Estoniei. Prin modificările în cauză se urmărește posibilitatea interacțiunii cu notari la distanță și prestării serviciilor notariale fără necesitatea interacțiunii fizice. În același timp, schimbarea modului de interacțiune cu notarii și între părțile actului notarial va duce în mare parte și la schimbarea modului de organizare și activitate a notarilor, va eficientiza și scurta mult din timpul necesar pentru activitățile notariale dar și însuși principiul teritorialității nu va fi un impediment.

Totuși în raport cu dezvoltarea notariatului electronic vor fi necesare investiții suplimentare consistente în soluții de identificare la distanță, administrarea documentelor electronice notariale și arhivarea acestora. Aceste soluții urmează să fie dezvoltate la nivel centralizat cu susținerea partenerilor de dezvoltare împreună cu Agenția Guvernare Electronică. Însă până la asigurarea funcționalității tuturor elementelor tehnologice în mod centralizat, notarii care doresc să înceapă activitatea mai curând, probabil vor trebui să subcontracteze unele soluții existente care corespund standardelor de securitate cibernetică inclusiv la nivel național.

Consiliul Economic a inițiat proiectul de suport pentru consolidarea capacităților AGE "Implementarea platformelor eKYC și eNotary" (Identificarea la distanță a beneficiarului și platforma tehnologică universală pentru notarii publici). EBRD/UK-GGF și-au asumat în Noiembrie 2022 finanțarea acestui proiect, care drept rezultat, trebuie să ofere pentru uz deschis, o platformă tehnologică universală. Primele grupuri țintă de utilizatori ai serviciilor de identificare la distanță a acestei Platforme vor fi prestatorii serviciilor de identitate electronică, de plată electronică, notarii publici, instituțiile de învățământ, etc. De asemenea, modului eNotariat va acoperi mai multe segmente tehnologice pentru notarizarea electronică, de care vor beneficia toți notarii publici.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu se propun soluții alternative, decât promovarea acestor modernizări sau amânarea lor nemotivată.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Interacțiunea cu autorităților la distanță va fi opțională, pentru cei digital pregătiți și nu elimină metoda tradițională

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Modificările propuse vin doar să îmbunătățească mediul de afaceri și să reducă costurile pentru antreprenori și investitori. Efortul va fi preponderent pe instituțiile statului, care vor fi obligate să facă uz în folosul mediului de afaceri, de investițiile publice deja realizate în digitalizare.

În ceea ce privește raporturile de muncă, nu se estimează careva costuri suplimentare nici pentru autoritățile statului și nici pentru mediul privat.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Se recomandă opțiunea de aprobare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, propus pentru facilitarea dezvoltării afacerilor la distanță în Republica Moldova, deoarece această opțiune va permite excluderea unor costuri nejustificate și inutile prin asigurarea utilizării și mai largi a instrumentelor digitale, facilitarea accesului la serviciile digitale, crearea de locuri de muncă, dezvoltarea afacerilor și atragerea investițiilor.

Proiectul propus este destinat soluționării unei serii de probleme cu care se confruntă persoane fizice și juridice în procesul inițierii relațiilor de afaceri, atunci când o astfel de inițiere se propune a fi una fără prezența fizică a solicitantului unor servicii publice. Astfel, deși până la data prezentului proiect, au fost aprobate un șir de acte normative ce permit și facilitează interacțiunea la distanță a persoanelor fizice și autorităților statului, analiza ulterioară a situației demonstrează existența unor domenii unde o astfel de interacțiune încă nu este posibilă pe deplin. O atenție deosebită urmează a fi acordată domeniului de colaborare între persoanele fizice aflate peste hotarele Republicii Moldova, cu sau fără cetățenie moldovenească – pe deoparte, și autoritățile statului în procesul de inițiere și desfășurare a unei afaceri pe teritoriul Republicii Moldova – pe de altă parte.

Totodată, prin măsurile propuse se obligă unii prestatori de servicii publice să asigure disponibilitatea paginilor sale web, informațiilor, datelor și a cererilor relevante pentru solicitarea serviciilor date - în limba engleză, precum și să le accepte fără orice discriminare și / sau solicitări suplimentare exagerate de acte confirmative și vizite la ghișeu, cu condiția respectării cerințelor de formă și conținutul cererii. Adicional, proiectul vine să statueze obligativitatea utilizării și acceptării procurilor prezentate de cetățeni străini emise prin utilizarea Sistemului informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (MPower)” atunci când legea nu impune utilizarea formei autentice de procură.

De asemenea, proiectul vine să reglementeze și să extindă utilizarea instrumentelor și a metodelor electronice în privința cetățenilor străini și să le permită să fie angajați de angajatorii din Republica Moldova fără a fi necesară colectarea și depunerea unei serii de documente, precum și, să efectueze, cel puțin o vizită în Republica Moldova. Un astfel de salariat va putea beneficia de procedura simplificată de angajare, drept urmare a identificării acestuia prin metodele propuse în proiect și, respectiv, cu condiția respectării anumitor cerințe clarificate în proiectul de față. Totodată, în scopul stimulării și proliferării acestei opțiuni de activitate economică în rândul potențialilor salariați / angajatori / investitori și cu condiția respectării anumitor cerințe, se propune că salariații respectivi să fie scutiți de plata dublă a contribuțiilor de asigurare socială și a primelor de asigurare medicală obligatorie, deoarece nu se află în țară și nu pretind (nu vor pretinde cândva) la asigurare socială și medicală - fapt care, în opinia autorilor, va exclude orice barieră pentru

potențialii candidați la angajare, în special în industriile eligibile, unde se înregistrează cea mai mare lipsă de specialiști calificați în țară.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Pentru asigurarea procedurilor de identificare la distanță a aplicanților la serviciile publice electronice (cetățeni rezidenți în țară, cetățeni plecați peste hotare și cetățeni străini), acordarea IDNP străinilor și obținerea semnăturii electronice a tuturor aplicanților eligibili, vor fi necesare ajustarea cadrului normativ secundar și dezvoltarea (MobiSign și eKYC) sau ajustarea sistemelor informaționale existente (RSP).

De asemenea, pentru asigurarea versiunilor engleze a formularelor și serviciilor publice pentru business vor fi nevoie de ajustat formulare, modele de documente de constituire, acte permissive, și de asigurat interacțiunea cu agențiile vizate.

La fel, va fi necesară ajustarea a o serie de acte normative privind munca la distanță, protecția salariatului, taxarea, etc.

Proiectul nu presupune modificarea altor acte legislative în mod complementar, în privința notariatului electronic. Totuși, după caz, Guvernul va trebui să ajusteze actele sale normative, care vin să pună în aplicare legile propuse pentru modificare în cadrul proiectului. În același timp Ministerul Justiției va revizui Instrucțiunile și Regulamentele în vigoare, care reglementează activitatea notarială pentru a fi ajustate în raport cu noile modificări legislative în special din perspectiva modului de înregistrare, gestionare și arhivare a actelor notariale electronice și modificările necesare la modelele de giruri notariale. Complementar vor fi necesare de elaborat și aprobat instrucțiuni ce țin de:

- Cerințe și condiții în privința mijloacelor tehnice și modului de organizare a activității notariale electronice, modelul politicii interne de securitate privind activitatea electronică notarială, instrucțiunea privind forma, modalitatea de completare și depunere a înștiințării despre desfășurarea activității notariale electronice;
- Modul de inițiere, desfășurare, încheiere a ședințelor de comunicare la distanță în procedura de întocmire a actului notarial și modul de înregistrare a ședințelor, gestionare, stocare și arhivarea înregistrărilor și/sau suporturilor durabile aferente.

Se propune, prin excepție de la prevederile generale din Legea nr.100/2017, că prezenta lege să între în vigoare mai târziu, peste câteva luni de la data publicării în Monitorul Oficial. Luând în calcul necesitatea stringentă de a facilita interacțiunea la distanță în mod cât mai larg, este propus un termen minim necesar în care Ministerul Justiției să reușească să aprobe cele mai importante acte normative care ar permite ca proiectul de lege să fie unul pe deplin funcțional.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Disponibilitatea online a serviciilor publice esențiale pentru antreprenori "cap-coadă"

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

În privința identificării la distanță a străinilor cu posibilitatea inițierii și administrării afacerii se așteaptă că impacturile estimate se vor simți în perioadă destul de scurtă. Astfel, în condițiile în care toate instrumentele și mijloacele tehnice vor fi disponibile, iar opțiunile propuse prin prezentul

<p>proiect vor fi comunicate și promovate cu publicul țintă se așteaptă utilizarea rapidă a soluțiilor oferite.</p> <p>În privința notariatului electronic impactul va fi resimțit într-o perioadă de timp mai îndelungată, câțiva ani vor fi necesari pentru punerea în aplicare a prevederilor legii, inclusiv pentru înregistrarea notarilor ce vor presta servicii electronice, dezvoltarea și punerea în aplicare a soluțiilor tehnologice necesare pentru notariatul la distanță și utilizarea actului notarial electronic.</p>
<p>6. Consultarea</p>
<p><i>a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă</i></p>
<p>Comunitatea de afaceri, investitorii străini și diaspora moldovenească de peste hotare, notarii publici, prestatorii de servicii de plată electronică, agențiile guvernamentale și autoritățile publice locale, ș.a.</p>
<p><i>b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților</i></p>
<p>Inițiativa a fost pregătită pe platforma Consiliului Economic, cu suportul FTA/USAID și lansată de către Viceprim-ministrul pentru digitalizare și de Ministrul Economiei, în cadrul reuniunii Consiliului din 22 noiembrie 2022 (https://consecon.gov.md/2022/11/22/contactless-business-sau-cum-moldova-vrea-sa-asigure-administrarea-afacerii-online-din-orice-colt-al-lumii/). Consiliul este o structură a Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, destinată consultării cu mediul de afaceri a inițiativelor de digitalizare. La activitatea Consiliului participă cele mai active asociații de business, parteneri de dezvoltare și agențiile guvernamentale vizate. Toți participanții la discuții au salutat această inițiativă și s-au pronunțat pentru o analiză profundă a disponibilității online a serviciilor publice esențiale pentru antreprenori și acoperirea golurilor legislative pentru a asigura posibilitatea de a crea și administra la distanță o companie în Republica Moldova.</p> <p>Ministerul Economiei a plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborarea a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative: Dezvoltarea afacerilor la distanță în Republica Moldova /Contactless Business in Moldova” pe 20 decembrie 2022. (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/9912).</p> <p>În mod special, partea privind notariatul electronic, a fost discutată și anterior - pe parcursul anului 2021 și a primei jumătăți a anului 2022, fiind organizate câteva discuții (ateliere) pe platforma Consiliului Economic, cu Camera Notarială, asociațiile de afaceri, reprezentanții Ministerului Justiției, pentru a discuta soluțiile potențiale în privința modului de dezvoltare a notariatului electronic și notariatului la distanță. Inclusiv o variantă preliminară a proiectului a fost circulată între entitățile vizate, care au reușit să-și expună viziunea, obiecțiile și recomandările asupra soluțiilor propuse fiind luate deja în considerație în mare parte.</p>
<p><i>c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)</i></p>
<p>Comunitatea de afaceri a reacționat foarte pozitiv la inițiativele propuse în cadrul ședinței publice a Consiliului din 22 noiembrie 2022, cu participarea VPM pentru Digitalizare și Ministrul Economiei. De asemenea, o serie de instituții și-au prezentat disponibilitatea de a sprijini implementarea acestor servicii publice la distanță, sau au demonstrat deschidere pentru modernizarea acestor aspecte (AGE, STISC, ASP).</p> <p>În privința notariatului electronic, mediului de afaceri susține de principiu soluțiile propuse, odată ce posibilitatea de a beneficia de servicii notariale la distanță va putea diminua mult din povara administrativă pentru întreprinderi. Totuși reprezentanții notarilor s-au dovedit mai rezervați în</p>

privința soluțiilor legislative propuse, odată ce au înaintat doleanța ca, în paralel, Guvernul să asigure soluții tehnologice unice de care notarii ar putea face uz (pentru interacțiune la distanță și pentru lucru cu actul notarial electronic), atenționând că dacă fiecare notar în parte va investi în soluții IT individuale, există riscul ca însăși costul serviciilor notariale electronice să fie mult prea mari și, în rezultat, serviciile notariale electronice să nu fie atractive pentru potențialii beneficiari. Ca reacție la această solicitare, a fost depusă o muncă considerabilă pentru conceptualizarea și lansarea unui proiect de creare a platformelor tehnologice eKYC și eNotariat.

Consultările cu toate părțile interesate va continua după lansarea proiectului în procedurile legale de consultare publică și avizare.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	3	-3	-
povara administrativă	3	-3	-
fluxurile comerciale și investiționale	3	-3	-
competitivitatea afacerilor	3	-3	-
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	3	-3	-
concurența pe piață	1	-1	-
activitatea de inovare și cercetare	3	-3	-
veniturile și cheltuielile publice	1	-1	-
cadrul instituțional al autorităților publice	0	0	-
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	1	-1	-
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	1	-1	-
situația social-economică în anumite regiuni	3	-3	-
situația macroeconomică	1	-1	-
alte aspecte economice	1	-1	-
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	1	-1	-
nivelul de salarizare	1	-1	-
condițiile și organizarea muncii	1	-1	-
sănătatea și securitatea muncii	0	0	-
formarea profesională	0	0	-
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	-
nivelul veniturilor populației	1	-1	-
nivelul sărăciei	0	0	-
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0	0	-
diversitatea culturală și lingvistică	1	-1	-
partidele politice și organizațiile civice	0	0	-
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0	0	-
modul sănătos de viață al populației	0	0	-

nivelul criminalității și securității publice	0	0	-
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	1	-1	-
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	-
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	-
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	3	-3	-
nivelul și calitatea educației populației	0	0	-
conservarea patrimoniului cultural	0	0	-
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	-
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	-
discriminarea	1	-1	-
alte aspecte sociale	0	0	-
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	1	-1	-
calitatea aerului	1	-1	-
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	0	-
biodiversitatea	0	0	-
flora	0	0	-
fauna	0	0	-
peisajele naturale	0	0	-
starea și resursele solului	0	0	-
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	-
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	0	-
consumul și producția durabilă	1	-1	-
intensitatea energetică	1	-1	-
eficiența și performanța energetică	1	-1	-
bunăstarea animalelor	0	0	-
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	1	-1	-
utilizarea terenurilor	0	0	-
alte aspecte de mediu	0	0	-
<p><i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i></p>			
Anexe			
<p>1. Proiectul preliminar de act normativ 2. Analiza de impact și expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător</p>			

